

Vi gillar rökfr!tt

Vi är delaktiga i ett projekt om rökfria uteserveringar som drivs av Astma- och Allergiförbundet. Projektet finansieras via Statens Folkhälsoinstitut.

Frågor och svar om rökfria uteserveringar

Vilka hälsorisker finns det med passiv rökning utomhus?

Vilka hälsovinster finns?

Tobaksrök kan vara lika farlig ute i fria luften som inomhus. Visserligen gör luftens rörlighet att röken utomhus försvinner snabbare när ingen röker, men så länge rökning pågår kan skadorna bli desamma som vid rökning inomhus (bl a lungcancer, hjärt- kärlsjukdomar, astma-anfall). Det som avgör är hur mycket och hur länge man utsätts för den passiva rökningen. Barn är känsligare än vuxna och passiv rökning kan hos dem även orsaka akut astmaanfall, lunginflammation, bronkit och öroninflammationer.

En undersökning av passiv rökning med forskare från Kalifornien visar att den som sitter på ett trottoarcafé intill en rökare som röker två cigaretter under en timme kan få i sig lika mycket rök som om man suttit bland rökare inne i en servering.

Rökfria uteserveringar är liksom rökfria inomhusserveringar främst till för att skydda personalen som i timtal tvingas röra sig bland rökande gäster. I Sverige fick rökförbudet på restaurangerna 2005 snabbt positiva effekter på personalens hälsa. Redan efter fyra månader minskade luftvägssymtomen kraftigt och efter ett år halverades de symtom från luftväg och slemhinnor som förekom innan serveringslokalerna blev rökfria. Det visade en nationell undersökning som genomfördes på nio orter runt om i Sverige. En svensk pilotstudie från 2010 som undersökte den tobaksexponering personer under yrkesutövning utsattes för visade att fem av sex anställda på uteserveringar i Stockholm exponerats för nikotin på, eller över, den nivå som i flera studier bedömts som hälsofarlig. Mätningen gjordes med hjälp av dosor som registrerade den mängd nikotin som för-sökspersonerna utsattes för under ett par arbetspass.¹⁾

Vad innebär rökfritt för lönsamheten?

De globalt positiva erfarenheterna av rökfria inomhuslokaler har lett till att det i de flesta länder finns en folklig majoritet som stöder förslag om rökfria utomhusmiljöer, särskilt sådana där det ofta samlas många människor. Stödet för rökfritt ökar allt eftersom fler upptäcker fördelarna med det . Det har ännu inte undersökts hur lönsamheten påverkas när det gäller uteserveringar, men när det gäller införande av rökfritt inomhus på serveringar så har det inte påverkat omsättningen negativt i något land enligt WHO. Omsättningen har varit densamma eller ökat²⁾. Det

finns grupper som är mer känsliga för passiv rökning och därmed mer positiva än andra till rökfritt, t ex barnfamiljer, personer med astma, allergi och annan överkänslighet.

Vilket stöd finns det för rökfria uteserveringar?

Förutom människor med allergi är det många andra som vill sitta ute och äta rökfritt. En aktuell undersökning från 2012 av Netigate (1515 svarande, slumpvis utvalda i befolkningen) visar att 78% är positiva till att införa rökfritt och 39% svarade att de undviker att besöka uteserveringar p g a att andra röker där.

En tidigare opinionsundersökning från 2009 av Synovate visade att barnfamiljer besvärades mer av rök på uteserveringar än andra (25% av dem med barn jämfört med 19% utan barn).

En undersökning i Astma- och Allergiförbundet Allergipanel 2011 (mestadels bestående av förbundets medlemmar) visade att 84% vill införa rökfritt på uteserveringar. 27% av de svarande i Allergipanelen har besvärats ofta av passiv rökning på uteserveringar och 16% av dem så mycket att man tvingats avstå från besök.

Hur stor del av befolkningen är rökare?

Enligt Statens Folkhälsoinstitut är det 11% av befolkningen (16-84 år) som röker dagligen och 11% som röker då och då. Över en miljon svenskar röker.³⁾

Vad säger man till den som börjar röka på uteserveringen trots att det är rökfritt?

Hänvisa till att uteserveringen är rökfri och att man kan gå bort en bit om man vill röka och sedan komma tillbaka. De gäster som besöker uteserveringen ska inte behöva utsättas för passiv rökning (särskilt viktigt för känsliga personer som barn eller personer med astma och allergi). Bordsskyltar och entréskylt hjälper till att informera gästerna om vad som gäller.

KÄLLOR

- 1) Tobaksfakta.se <http://tobaksfakta.se/fakta/om-rokfria-utomhusmiljoer/>
- 2) WHO Report on the Global Tobacco Epidemic 2009, Implementing smoke free environments, sid 31, <http://www.who.int/tobacco/mpower/2009/en/index.html>
- 3) Statens Folkhälsoinstitut <http://www.fhi.se/Statistik-uppfoljning/Nationella-folkhalsoenkaten/Levnadsvanor/Tobaksvanor/>

Ett projekt för rökfria uteserveringar som drivs av
Astma- och Allergiförbundet under 2012-2014
Projektet finansieras i samverkan med Statens Folkhälsoinstitut